

Het geheim van een geslaagde SoW-fusie

Met de kerkfusie in het vizier lijkt de Samen op Weg-gedachte toch nog vaak ver weg. Maar de vruchten van samengaan zijn in het Friese Oosternijkerk zoet. De hervormden en gereformeerden voelen zich inmiddels meer samen dan Samen op Weg.
Hun geheim?

In Oosternijkerk, een dorp in Noord Oost Friesland, met meer dan 700 kerkelijke leden, voelen we ons inmiddels meer samen dan Samen op Weg. Nu de landelijke kerkvereniging op het punt van afronding staat, en we steeds meer horen van de dingen die kerken scheiden, sta je daar des te meer bij stil.

In publicaties en in gesprekken met mensen buiten het dorp, horen we van de verdeeldheid bij Samen op Weg en van moeilijke beslissingen, terwijl de gemeente in Oosternijkerk de winst van de gezamenlijkheid juist als zo waardevol ervaart. Reden om ons af te vragen wat de oorzaak is van ons 'samen voelen' en waarom dat bij anderen moeizaam verloopt.

Afgelopen zomer startten we een serie interviews met de 'kenners, ervaringsdeskundigen' van het proces, leden van onze gemeente en een paar oud-predikanten. Zij waren direct of indirect betrokken bij (een deel van) het Samen op Weg-proces.

Opgepakt

Wanneer het Samen op Weg proces in Oosternijkerk begon, is moeilijk aan te duiden. Misschien wel in de oorlog, toen de hervormde predikant werd opgepakt en de gereformeerde predikant

het hervormde gezin in huis opving. Of bij de school, waar hervormde en gereformeerde kinderen samen naar toe gingen. Of misschien wel bij die dominee die geen onderscheid maakte bij wie hij op bezoek ging als er een baby geboren was, of bij die dominee die juist op informele wijze hervormd en gereformeerd bij elkaar bracht. Zeker is dat de predikant een belangrijke rol speelt, maar ook dat de kerkenraad de predikant beroept die dit proces vooruit kan helpen. Het is zeker dat het eigenlijke Samen op Weg dáár begon, bij de 'gewone' mensen. Als die niet samen willen kiezen voor één kerk, voor het willen delen van de boodschap van God en daar ook voor gaan, hoe zal er dan ooit een echte Protestantse Kerk in Nederland bestaan? Het willen is belangrijk en dan ook daadwerkelijk stappen nemen.

Dat betekent niet dat alles van een leien dakje ging. Gereformeerden hadden moeite met de vrijzinnigheid onder de hervormden, omgekeerd had men moeite met de soms starre houding van gereformeerden. Er was verschil in kerkgang, de hervormden voelden zich een minderheid en er werd gesteggeld over de verdeelsleutel in de financiën. Materiële zaken, naamgeving, het vasthouden aan eigen belangen, het niet luisteren naar de ander en zich beter voelen dan de ander heeft ook in Oosternijkerk een rol gespeeld. Maar er is steeds gekozen voor elkaar, want men ging toch ook naar dezelfde school, hetzelfde koor, dezelfde muziekvereniging en dezelfde politieke partij. En vooral: we bidden tot dezelfde God en lezen uit dezelfde Bijbel. De hervormde gemeente koos bewust voor Samen op Weg met de gereformeerde kerk, boven een samengaan met hervormde gemeentes in de omliggende dorpen.

Men koos er ook voor om het proces de tijd te geven, om naar elkaar toe te groeien door de jaren heen. Beslissingen over heikele onderwerpen zoals belijdenis en doop zijn bewust uitgesteld.

Stap voor stap zijn we op weg gegaan, soms werd even stil gestaan om te kijken naar de voorringen en de nog te nemen stappen, maar we bleven op weg en hielden elkaar stevig vast, ook als het moeilijk was.

Bij de eerste gezamenlijke avondmaalsviering ontbrak een aantal mensen, zij hadden er moeite mee. Er is nog nooit zoveel sociale controle geweest als die bewuste zondag. Maar gelukkig was die moeite snel overwonnen en kon de tafel van de Heer samen beleefd en gevierd worden en miste er niemand meer. Nu vierten we al weer jaren alle diensten samen. De twee kerkgebouwen worden beide iedere zondag nog gebruikt, de grote kerk voor de ochtenddienst en de oude kerk voor de middagdienst.

We zijn rijker geworden, we hebben de goede dingen van elkaar overgenomen: we bidden samen 'het Onze Vader', we vierten witte donderdag, contactdames en kerkenraad bezoeken zowel hervormde als gereformeerde gemeenteleden zonder onderscheid en we hebben een Samen op Weg-predikant.

Optimisme

Er is eenheid in kerk en dorp en het is Oosternijkerk eigen, om de dingen samen te doen. Dit resulteerde op de laatste gemeentevergadering tot een unaniem besluit voor een fusie van de gemeente. Er is optimisme, Samen op Weg zit inmiddels zo in elkaar dat het niet meer uit elkaar kan, want we gingen samen omdat wij voor elkaar kozen, u en ik.

Op de vraag aan gemeenteleden waarom men denkt dat er elders belemmeringen zijn, kregen we als antwoord: "Er is angst voor verlies van invloed en zelfstandigheid, angst voor vrijzinnigheid, er is geen werkelijke drijfveer en men wordt belemmerd door macht en geld". Er moet werkelijke zorg zijn voor elkaar. Landelijk lijkt men ook open te staan voor de eigenheid van de verschillende kerken, maar hierdoor dreigt wellicht ook verlies aan duidelijkheid.

Samen op Weg.

Hun geheim?

In Oosternijkerk, een dorp in Noord Oost Friesland, met meer dan 700 kerkelijke leden, voelen we ons inmiddels meer samen dan Samen op Weg. Nu de landelijke kerkvereniging op het punt van afronding staat, en we steeds meer horen van de dingen die kerken scheiden, sta je daar des te meer bij stil.

In publicaties en in gesprekken met mensen buiten het dorp, horen we van de verdeeldheid bij Samen op Weg en van moeilijke beslissingen, terwijl de gemeente in Oosternijkerk de winst van de gezamenlijkheid juist als zo waardevol ervaart. Reden om ons af te vragen wat de oorzaak is van ons 'samen voelen' en waarom dat bij anderen moeizaam verloopt.

Afgelopen zomer startten we een serie interviews met de 'kenners, ervaringsdeskundigen' van het proces, leden van onze gemeente en een paar oud-predikanten. Zij waren direct of indirect betrokken bij (een deel van) het Samen op Weg-proces.

Opgepakt

Wanneer het Samen op Weg proces in Oosternijkerk begon, is moeilijk aan te duiden. Misschien wel in de oorlog, toen de hervormde predikant werd opgepakt en de gereformeerde predikant

Als die niet samen willen kiezen voor één kerk, voor het willen delen van de boodschap van God en daar ook voor gaan, hoe zal er dan ooit een echte Protestantse Kerk in Nederland bestaan? Het willen is belangrijk en dan ook daadwerkelijk stappen nemen.

Dat betekent niet dat alles van een leien dakje ging. Gereformeerden hadden moeite met de vrijzinnigheid onder de hervormden, omgekeerd had men moeite met de soms starre houding van gereformeerden. Er was verschil in kerkgang, de hervormden voelden zich een minderheid en er werd gesteggeld over de verdeelsleutel in de financiën. Materiële zaken, naamgeving, het vasthouden aan eigen belangen, het niet luisteren naar de ander en zich beter voelen dan de ander heeft ook in Oosternijkerk een rol gespeeld. Maar er is steeds gekozen voor elkaar, want men ging toch ook naar dezelfde school, hetzelfde koor, dezelfde muziekvereniging en dezelfde politieke partij. En vooral: we bidden tot dezelfde God en lezen uit dezelfde Bijbel. De hervormde gemeente koos bewust voor Samen op Weg met de gereformeerde kerk, boven een samengaan met hervormde gemeentes in de omliggende dorpen.

Men koos er ook voor om het proces de tijd te geven, om naar elkaar toe te groeien door de jaren heen. Beslissingen over heikele onderwerpen zoals belijdenis en doop zijn bewust uitgesteld.

Er al weer jaren alle diensten samen. De twee kerkgebouwen worden beide iedere zondag nog gebruikt, de grote kerk voor de ochtenddienst en de oude kerk voor de middagdienst.

We zijn rijker geworden, we hebben de goede dingen van elkaar overgenomen: we bidden samen 'het Onze Vader', we vieren witte donderdag, contactdames en kerkenraad bezoeken zowel hervormde als gereformeerde gemeenteleden zonder onderscheid en we hebben een Samen op Weg-predikant.

Optimisme

Er is eenheid in kerk en dorp en het is Oosternijkerk eigen, om de dingen samen te doen. Dit resulteerde op de laatste gemeenteavond tot een unaniem besluit voor een fusie van de gemeente. Er is optimisme, Samen op Weg zit inmiddels zo in elkaar dat het niet meer uit elkaar kan, want we gingen samen omdat wij voor elkaar kozen, u en ik.

Op de vraag aan gemeenteleden waarom men denkt dat er elders belemmeringen zijn, kregen we als antwoord: "Er is angst voor verlies van invloed en zelfstandigheid, angst voor vrijzinnigheid, er is geen werkelijke drijfveer en men wordt belemmerd door macht en geld". Er moet werkelijke zorg zijn voor elkaar. Landelijk lijkt men ook open te staan voor de eigenheid van de verschillende kerken, maar hierdoor dreigt wellicht ook verlies aan duidelijkheid.

Samen op Weg is - net als in een huwelijk - geven en nemen, naar de ander willen luisteren, de ander willen begrijpen, dan is men op de goede weg. "Waar een wil is, is een Samen op Weg". En het begint bij onszelf! Als wij niet werkelijk willen en er voor gaan, wie doet dat dan wel?

Tineke Slager en Annie Bremer

Tineke Slager en Annie Bremer, zijn respectievelijk scriba en wijkouderling van de Samen op Weg-gemeente Oosternijkerk.

• Samen op Weg inspireert dorpingen zelfs voor hun dorpsfeest. (foto CW)